

Zbornik sudske prakse

PRESUDA OPĆEG SUDA (treće prošireno vijeće)

24. veljače 2021.*

„Tužba za poništenje – Državne potpore – Potpora za preventivno restrukturiranje Bance Monte dei Paschi di Siena – Prethodna faza ispitivanja – Odluka kojom se potpora proglašava spojivom s unutarnjim tržištem – Prigovor nedopuštenosti – Svojstvo zainteresirane osobe – Pravni interes – Procesna legitimacija – Dopuštenost”

U predmetu T-161/18,

Anthony Braesch, sa stalnom adresom u Luxembourg (Luksemburg),

Trinity Investments DAC, sa sjedištem u Dublinu (Irska),

Bybrook Capital Master Fund LP, sa sjedištem u Grand Caymanu (Kajmanski Otoci),

Bybrook Capital Hazelton Master Fund LP, sa sjedištem u Grand Caymanu,

Bybrook Capital Badminton Fund LP, sa sjedištem u Grand Caymanu,

koje zastupaju M. Siragusa, A. Champsaur, G. Faella i L. Prosperetti, odvjetnici,

tužitelji,

protiv

Europske komisije, koju zastupaju K. Blanck i A. Bouchagiar, u svojstvu agenata,

tuženika,

povodom zahtjeva na temelju članka 263. UFEU-a za poništenje Odluke Komisije C(2017) 4690 *final* od 4. srpnja 2017. o državnoj potpori SA.47677 (2017/N) – Italija, nova potpora i izmijenjeni plan restrukturiranja Bance Monte dei Paschi di Siena,

OPĆI SUD (treće prošireno vijeće),

u sastavu: A. M. Collins, predsjednik, V. Kreuschitz, Z. Csehi, G. De Baere (izvjestitelj) i G. Steinfatt, suci,

tajnik: P. Cullen, administrator,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 9. srpnja 2020.,

donosi sljedeću

* Jezik postupka: engleski

Presudu

Okolnosti spora

- 1 Prvi tužitelj Anthony Braesch predstavnik je imatelja obveznica pod nazivom „Floating Rate Equity-Linked Subordinated Hybrid-FRESH” 2008. (u daljnjem tekstu: obveznice FRESH), dok su ostali tužitelji – Trinity Investments DAC, Bybrook Capital Master Fund LP, Bybrook Capital Hazelton Master Fund LP i Bybrook Capital badminton Fund LP – imatelji tih obveznica.
- 2 U travnju 2008. Banca Monte dei Paschi di Siena (u daljnjem tekstu: BMPS) povećala je kapital za 950 milijuna eura za korist društva J. P. Morgan Securities Ltd (u daljnjem tekstu: JPM), koje je postalo imatelj dionica BMPS-a, „dionica FRESH”. JPM je istodobno 16. travnja 2008. s BMPS-om sklopio ugovor o plodouživanju, u skladu s kojim JPM zadržava obično vlasništvo dionica, dok BMPS ima pravo plodouživanja, te ugovor o zamjeni društava (u daljnjem tekstu: ugovori FRESH). JPM je pribavio sredstva potrebna za kupnju dionica FRESH od društva Bank of New-York Mellon (Luksemburg), koje je zamijenilo društvo Mitsubishi UFJ Investor Services & Banking (Luksemburg) SA (u daljnjem tekstu: MUFJ), koje je na temelju luksemburškog prava izdalo obveznice FRESH u iznosu od milijardu eura. JPM je s MUFJ-om sklopio ugovor o zamjeni po luksemburškom pravu, a MUFJ je s imateljima obveznica FRESH sklopio ugovor o fiduciji, također po luksemburškom pravu. Na temelju tih različitih ugovora, koje tužitelji kvalificiraju kao „instrumente FRESH”, naknade koje JPM prima od BMPS-a na temelju ugovora FRESH prenose se MUFJ-u, a zatim imateljima obveznica FRESH u obliku kupona.
- 3 Odlukom od 27. studenoga 2013. Europska komisija odobrila je potporu za restrukturiranje koju je Talijanska Republika dodijelila talijanskoj banci BMPS, uzimajući u obzir plan restrukturiranja i obveze. BMPS je u lipnju 2015. u cijelosti vratio potporu.
- 4 Dana 29. srpnja 2016. Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo (EBA) objavilo je rezultate testa otpornosti na europskoj razini 2016., koji je u okviru negativnog scenarija otkrio manjak regulatornog kapitala BMPS-a.
- 5 Talijanska tijela 23. prosinca 2016. donijela su decreto-legge n. 237 – Disposizioni urgenti per la tutela del risparmio nel settore creditizio (Zakonodavna uredba br. 237 o hitnim odredbama za zaštitu štednje u sektoru kredita) (GURI br. 299 od 23. prosinca 2016.), koji je potvrđen zakonom i izmijenjen leggeom di conversione (Zakon o konverziji) od 17. veljače 2017. (GURI br. 43 od 21. veljače 2017.) (u daljnjem tekstu: Zakonodavna uredba 237/2016), kojim se utvrđuje zakonski okvir za potpore za likvidnost i preventivnu dokapitalizaciju.
- 6 Nakon izjave Europske središnje banke (ESB) od 23. prosinca 2016., u skladu s kojom je BMPS bio solventan, Komisija je odlukom od 29. prosinca 2016., na temelju obveza koje su preuzela talijanska tijela, BMPS-u privremeno odobrila pojedinačnu potporu za likvidnost u iznosu od 15 milijardi eura. Talijanska tijela obvezala su se predstaviti plan restrukturiranja u roku od dva mjeseca od dodjele jamstava, osim ako potpora ne bude vraćena u tom roku.
- 7 Budući da BMPS-ov pokušaj da dođe do novog privatnog kapitala nije uspio, 30. prosinca 2016. podnio je zahtjev za iznimnu državnu financijsku potporu u obliku preventivne dokapitalizacije na temelju Zakonodavne uredbe 237/2016.
- 8 Talijanska su tijela 28. lipnja 2017. prijavila Komisiji potporu za dokapitalizaciju BMPS-a u iznosu od 5,4 milijarde eura, popraćenu novim planom restrukturiranja i novim obvezama.
- 9 Istog dana ESB je Komisiji poslao dopis u kojem je naveo da je BMPS tog dana bio solventan.

- 10 U Odluci C(2017) 4690 *final* od 4. srpnja 2017. o državnoj potpori SA.47677 (2017/N) – Italija, nova potpora i izmijenjeni plan restrukturiranja Bance Monte dei Paschi di Siena (u daljnjem tekstu: pobijana odluka), donesenoj nakon faze prethodnog ispitivanja, Komisija je ocijenila dvije mjere potpore. Prva mjera (u daljnjem tekstu: mjera 1) sastojala se od potpore za likvidnost u iznosu od 15 milijardi eura u obliku državnih jamstava za dugove u prvenstvenom redu namirenja, navedene u točki 6. ove presude. Druga mjera (u daljnjem tekstu: mjera 2) sastojala se od potpore za preventivnu dokapitalizaciju BMPS-a u iznosu od 5,4 milijarde eura, navedene u točki 8. ove presude.
- 11 Nakon što je zaključila da mjere 1 i 2 predstavljaju državne potpore, Komisija je navela da je pravna osnova za ocjenu njihove spojivosti članak 107. stavak 3. točka (b) UFEU-a, koji se odnosi na potpore za otklanjanje ozbiljnih smetnji u gospodarstvu države članice. Smatrala je da su mjere 1 i 2 bile potpore za restrukturiranje BMPS-a te je ispitala njihovu spojivost na temelju planova restrukturiranja s obzirom na šest komunikacija o globalnoj financijskoj krizi, osobito Komunikaciju Komisije o povratu održivosti i ocjeni mjera restrukturiranja donesenih u financijskom sektoru u kontekstu trenutne krize u skladu s pravilima o državnim potporama (SL 2009., C 195, str. 9.), Komunikaciju Komisije o primjeni pravila o državnim potporama za poticajne mjere u korist banaka u kontekstu financijske krize, počevši od 1. siječnja 2012. (SL 2011., C 356, str. 7.) i Komunikaciju Komisije o primjeni pravila o državnim potporama za poticajne mjere u korist banaka u kontekstu financijske krize počevši od 1. kolovoza 2013. (u daljnjem tekstu: Komunikacija o bankarstvu) (SL 2013., C 216, str. 1.).
- 12 Što se tiče spojivosti mjera potpore u pogledu komunikacija o kriznim situacijama, Komisija je, kao prvo, smatrala da je plan restrukturiranja prikladan za ponovno uspostavljanje BMPS-ove dugoročne održivosti. Kao drugo, smatrala je da je podjela tereta imatelja dionica i imatelja podređenih instrumenata bila prikladna, ograničavajući troškove restrukturiranja i iznos potpore na najmanju moguću mjeru, u skladu sa zahtjevima Komunikacije o bankarstvu, te je zaključila da je plan restrukturiranja sadržavao dovoljno mjera podjele tereta. Kao treće, smatrala je da plan restrukturiranja sadržava dovoljno jamstava da se ograniči neopravdano narušavanje tržišnog natjecanja. Također je istaknula da je osiguran odgovarajući nadzor provedbe plana restrukturiranja. Stoga je zaključila da su mjere potpore proporcionalne kako bi se otklonile posljedice ozbiljnih smetnji u talijanskom gospodarstvu.
- 13 Komisija je nakon toga ispitala spojivost mjera potpore s odredbama Direktive 2014/59/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o uspostavi okvira za oporavak i sanaciju kreditnih institucija i investicijskih društava te o izmjeni Direktive Vijeća 82/891/EEZ i direktiva 2001/24/EZ, 2002/47/EZ, 2004/25/EZ, 2005/56/EZ, 2007/36/EZ, 2011/35/EU, 2012/30/EU i 2013/36/EU te uredbi (EU) br. 1093/2010 i (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća (SL 2014., L 173, str. 190. i ispravak SL 2015., L 216, str. 9.). Smatrala je da su uvjeti pod kojima su dodijeljene mjere potpore (mjere 1 i 2) bili u skladu s izuzećem predviđenim u članku 32. stavku 4. točki (d) Direktive 2014/59.
- 14 U izreci pobijane odluke Komisija je zaključila, kao prvo, da mjere 1 i 2 predstavljaju državne potpore u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a i, kao drugo, da te mjere ispunjavaju zahtjeve iz članka 107. stavka 3. točke (b) UFEU-a te da su spojive s unutarnjim tržištem zbog financijske stabilnosti.

Postupak i zahtjevi stranaka

- 15 Tužbom podnesenom tajništvu Općeg suda 5. ožujka 2018. tužitelji su pokrenuli ovaj postupak.
- 16 Zasebnim aktom podnesenim tajništvu Općeg suda 16. svibnja 2018. Komisija je istaknula prigovor nedopuštenosti na temelju članka 130. Poslovnika Općeg suda. Tužitelji su 10. srpnja 2018. podnijeli svoja očitovanja na taj prigovor.

- 17 Odlukom od 8. listopada 2018. predsjednik osmog vijeća Općeg suda odlučio je prekinuti postupak u skladu s člankom 69. točkom (d) Poslovnika do donošenja odluke Suda kojom se okončava postupak u predmetu C-544/17 P, BPC Lux 2 i dr./Komisija.
- 18 U okviru mjere upravljanja postupkom predviđene člankom 89. Poslovnika, Opći sud pozvao je 30. siječnja 2019. stranke da dostave svoja očitovanja na posljedice presude od 7. studenoga 2018., BPC Lux 2 i dr./Komisija (C-544/17 P, EU:C:2018:880) u ovom predmetu te da odgovore na postavljena pitanja, a Komisiju je zamolio da izradi nepovjerljivu verziju plana restrukturiranja BMPS-a. Komisija i tužitelji podnijeli su svoje odgovore 7. i 8. ožujka 2019.
- 19 Budući da se sastav vijeća Općeg suda promijenio, na temelju članka 27. stavka 5. Poslovnika Općeg suda, sudac izvjestitelj raspoređen je u treće vijeće, kojem je slijedom toga dodijeljen ovaj predmet.
- 20 Opći sud je na prijedlog trećeg vijeća, na temelju članka 28. Poslovnika, odlučio uputiti predmet proširenom sastavu suda.
- 21 U okviru mjere upravljanja postupkom predviđene člankom 89. Poslovnika, Opći sud je 3. veljače 2020. pozvao stranke da odgovore na pitanja. Komisija i tužitelji podnijeli su svoje odgovore 14. i 19. veljače 2020.
- 22 Na prijedlog suca izvjestitelja, Opći sud (treće prošireno vijeće) odlučio je otvoriti usmeni dio postupka te je u okviru mjera upravljanja postupkom predviđenih u članku 89. Poslovnika postavio strankama pisana pitanja, pozivajući ih da na njih odgovore na raspravi.
- 23 Opći sud je na raspravi 9. srpnja 2020. saslušao izlaganja i odgovore stranaka na pitanja koja im je postavio u pisanom i usmenom obliku.
- 24 Tužitelji od Općeg suda zahtijevaju da:
- poništi pobijanu odluku i
  - podredno, poništi navedenu odluku u dijelu u kojem se ona odnosi na postupanje s instrumentima FRESH;
  - naloži Komisiji snošenje troškova;
  - poduzme sve druge mjere koje Opći sud smatra primjerenima, uključujući mjere upravljanja postupkom prema članku 89. stavku 3. Poslovnika i/ili mjere izvođenja dokaza prema članku 91. točki (b) istog Poslovnika.
- 25 Komisija od Općeg suda zahtijeva da:
- odbaci tužbu kao nedopuštenu;
  - naloži tužiteljima snošenje troškova.
- 26 U svojim očitovanjima o prigovoru nedopuštenosti tužitelji od Općeg suda također zahtijevaju da odbije prigovor nedopuštenosti koji je istaknula Komisija.

Pravo

- 27 U prilog svojoj tužbi tužitelji su istaknuli pet tužbenih razloga.

- 28 Svojim prvim tužbenim razlogom tužitelji ističu da je Komisija nezakonito odobrila mjere podjele tereta u okviru preventivne dokapitalizacije i pozivaju se na povredu članaka 18. i 21. Uredbe (EU) br. 806/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. srpnja 2014. o utvrđivanju jedinstvenih pravila i jedinstvenog postupka za sanaciju kreditnih institucija i određenih investicijskih društava u okviru jedinstvenog sanacijskog mehanizma i jedinstvenog fonda za sanaciju te o izmjeni Uredbe (EU) br. 1093/2010 (SL 2014., L 225, str. 1. i ispravak SL 2015., L 101, str. 62.) kao i nedostatak u obrazloženju.
- 29 Svojim drugim tužbenim razlogom tužitelji ističu da je Komisija nezakonito zahtijevala poništenje ugovora FRESH. U tom pogledu tvrde da je Komisija odobrila mjere podjele tereta koje prelaze granice Komunikacije o bankarstvu i koje su nespojive s njom te da je stoga povrijedila temeljna načela zaštite legitimnih očekivanja i jednakog postupanja. Smatraju da pobijana odluka također sadržava nedostatke u obrazloženju jer Komisija ne pruža nikakvo obrazloženje ili objašnjenje u prilog poništenju ugovora FRESH.
- 30 Svojim trećim tužbenim razlogom tužitelji ističu da je pobijana odluka diskriminatorna prema imateljima obveznica FRESH. Smatraju da je pobijana odluka nezakonita jer se njome odobravaju mjere podjele tereta predviđene planom restrukturiranja protivno načelu jednakog postupanja iz članaka 20. i 21. Povelje Europske unije o temeljnim pravima te članka 14. i Protokola br. 12 Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, potpisane u Rimu 4. studenoga 1950., s obzirom na to da se njima prema imateljima obveznica FRESH postupa diskriminatorno u odnosu na druge BMPS-ove vjerovnike.
- 31 Svojim četvrtim tužbenim razlogom tužitelji tvrde da je Komisija, odobrivši primjenu mjera podjele tereta na instrumente FRESH, povrijedila prava vlasništva imatelja obveznica FRESH, zajamčena člankom 17. Povelje o temeljnim pravima i člankom 1. Protokola br. 1 Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.
- 32 Svojim petim tužbenim razlogom tužitelji ističu da je Komisija povrijedila članak 108. stavke 2. i 3. UFEU-a, članak 4. stavke 3. i 4. Uredbe Vijeća (EU) 2015/1589 od 13. srpnja 2015. o utvrđivanju detaljnih pravila primjene članka 108. UFEU-a (SL 2015., L 248, str. 9. i ispravak SL 2017., L 186, str. 17.) i njihova postupovna prava time što nije pokrenula službeni istražni postupak, iako su postojale „ozbiljne dvojbe” u pogledu spojivosti mjera podjele tereta s pravom Unije.
- 33 Na temelju članka 130. stavaka 1. i 7. Poslovnika, ako tuženik to zatraži, Opći sud može odlučiti o nedopuštenosti ili nenadležnosti bez ulaženja u raspravljanje o meritumu. U ovom slučaju Komisija u svojem prigovoru nedopuštenosti ističe da je tužba nedopuštena zbog toga što, s jedne strane, tužitelji nemaju pravni interes i, s druge strane, nemaju aktivnu procesnu legitimaciju u smislu članka 263. UFEU-a.
- 34 Opći sud smatra nužnim najprije ocijeniti jesu li tužitelji „zainteresirane strane” u smislu članka 108. stavka 2. UFEU-a ili „zainteresirane strane” u smislu članka 1. točke (h) Uredbe 2015/1589, s obzirom na to da u ovom slučaju ta kvalifikacija određuje kako postojanje njihova pravnog interesa tako i njihovu aktivnu procesnu legitimaciju za poništenje s obzirom na odluku o neospornosti na temelju članka 4. stavka 3. te uredbe.

Svojstvo „zainteresiranih strana” tužiteljâ

- 35 U članku 1. točki (h) Uredbe 2015/1589 pojam „zainteresirana strana”, sinonim pojma „zainteresirana strana” u smislu članka 108. stavka 2. UFEU-a, definiran je, među ostalim, kao „svaka osoba, poduzetnik ili udruženje poduzetnika na čije bi interese mogla utjecati dodjela neke potpore, a posebno korisnik potpore, konkurentski poduzetnici i trgovinske udruge”. Upotreba pojma „a posebno” upućuje na to da ta odredba sadržava neiscrpan popis osoba koje se mogu kvalificirati kao

„zainteresirane strane” na način da se taj pojam odnosi na neodređen skup adresata (vidjeti u tom smislu presude od 14. studenoga 1984., *Intermills/Komisija*, 323/82, EU:C:1984:345, t. 16.; od 24. svibnja 2011., *Komisija/Kronoply i Kronotex*, C-83/09 P, EU:C:2011:341, t. 63. i od 13. lipnja 2019., *Copebi*, C-505/18, EU:C:2019:500, t. 34.).

- 36 S obzirom na tu definiciju, sud Unije široko je tumačio pojam zainteresirane strane. Tako iz sudske prakse proizlazi da članak 1. točka (h) Uredbe 2015/1589 ne isključuje da se poduzetnik koji nije izravni konkurent korisnika potpore kvalificira kao zainteresirana strana, pod uvjetom da istakne da bi dodjela potpore mogla utjecati na njegove interese i da je u tu svrhu dovoljno da u dovoljnoj mjeri dokaže da postoji opasnost od konkretnog utjecaja potpore na njegov položaj (vidjeti u tom smislu presudu od 24. svibnja 2011., *Komisija/Kronoply i Kronotex*, C-83/09 P, EU:C:2011:341, t. 63. do 65. i navedenu sudsku praksu). Isto tako, sindikat radnika može se kvalificirati kao „zainteresirana osoba” u smislu članka 108. stavka 2. UFEU-a ako dokaže da dodjela potpore može utjecati na interese njega samog ili njegovih članova, pod uvjetom da to udruženje u dovoljnoj mjeri dokaže da postoji opasnost od konkretnog utjecaja potpore na njegov položaj ili položaj članova koje zastupa (vidjeti u tom smislu presudu od 9. srpnja 2009., *3F/Komisija*, C-319/07 P, EU:C:2009:435, t. 33.).
- 37 U ovom slučaju tužitelji su u dovoljnoj mjeri dokazali da bi dodjela predmetnih mjera potpora i, prema tome, donošenje pobijane odluke mogli imati konkretan utjecaj na njihov položaj, tako da ih treba kvalificirati kao „zainteresirane strane” u smislu članka 1. točke (h) Uredbe 2015/1589.
- 38 Tužitelji tvrde da bi im poništenje pobijane odluke i pokretanje službenog istražnog postupka omogućilo da iznesu svoja očitovanja kao zainteresirane strane, izvršavajući postupovna prava koja su im dodijeljena člankom 108. stavkom 2. UFEU-a, kako bi se osiguralo da Komisija temeljito ispita mjere podjele tereta predviđene planom restrukturiranja kao i obveze koje su u tom pogledu preuzela talijanska tijela. Pokretanje službenog istražnog postupka moglo bi dovesti do drukčijih mjera podjele tereta u skladu s pravom Unije.
- 39 Konkretnije, tužitelji smatraju da dio pobijane odluke koji se odnosi na podjelu tereta utječe na njihove interese jer plan restrukturiranja, kako ga je odobrila Komisija, predviđa mogućnost poništenja ugovora FRESH, što se u konačnici dogodilo na njihovu štetu. Tužitelji su na raspravi u tom pogledu u biti pojasnili da je, zbog međuovisnosti različitih ugovornih veza na kojima se temelje instrumenti FRESH, dugoročni ekonomski gubitak, s obzirom na prestanak plaćanja kupona povezanih s obveznicama FRESH koje drže, značajan ili čak spada u red veličine više stotina milijuna eura.
- 40 Iz toga slijedi da su tužitelji dokazali da bi sve predmetne mjere potpore, kako su prijavljene i u pobijanoj odluci proglašene spojivima s unutarnjim tržištem, mogle imati konkretan utjecaj na njihov položaj u smislu sudske prakse navedene u točki 36. ove presude. U tom pogledu nije relevantno to što tužitelji ne osporavaju samu spojivost navedenih mjera s unutarnjim tržištem, kako je priznata u navedenoj odluci. Naime, obveze talijanskih tijela koje se odnose na plan restrukturiranja i podjelu tereta sastavni su dio prijavljenih mjera potpora, tako da se ta odluka odnosi na te mjere i obveze uzete u cjelini (vidjeti u tom smislu i po analogiji rješenje od 1. prosinca 2015., *Banco Espírito Santo/Komisija*, T-814/14, neobjavljeno, EU:T:2015:936, t. 31. i navedenu sudsku praksu i presudu od 19. rujna 2019., *FIH Holding i FIH/Komisija*, T-386/14 RENV, neobjavljenu, EU:T:2019:623, t. 52.). Budući da su prijavljene mjere potpore i obveze koje su preuzela talijanska tijela, a koje su bile predmet Komisijine ocjene, neodvojive jer se potonjima uvjetuje utvrđenje spojivosti i da je pobijanom odlukom odobrena provedba navedenih mjera potpore, čime su te obveze postale obvezujuće, svi ti elementi nužno utječu na situaciju tužitelja te oni svoje interese mogu braniti samo zahtijevajući poništenje te odluke u njezinoj cijelosti.
- 41 Iz toga proizlazi da predmetne mjere potpore, kako su prijavljene i u pobijanoj odluci proglašene spojivima s unutarnjim tržištem, mogu imati konkretan utjecaj na položaj tužitelja kojim se opravdava to da ih se kvalificira kao „zainteresirane strane”.

- 42 S obzirom na ta razmatranja valja ocijeniti imaju li tužitelji pravni interes i aktivnu procesnu legitimaciju u smislu članka 263. četvrtog stavka UFEU-a.

Pravni interes

- 43 Komisija tvrdi da tužitelji nemaju pravni interes za poništenje pobijane odluke, donesene na temelju članka 4. stavka 3. Uredbe 2015/1589, kojom se državna potpora dodijeljena BMPS-u proglašava spojivom na temelju obveza koje su talijanska tijela dobrovoljno preuzela. U svojem odgovoru na pisano pitanje Općeg suda o posljedicama koje treba izvući iz presude od 7. studenoga 2018., BPC Lux 2 i dr./Komisija (C-544/17 P, EU:C:2018:880) u biti je pojasnila da tužitelji trebaju dokazati da imaju pravni interes na temelju nacionalnog sudskog postupka pokrenutog protiv mjera podjele tereta koje su talijanska tijela i BMPS proveli u okviru državne potpore dodijeljene BMPS-u. Međutim, budući da tužitelji nisu objasnili u kojoj mjeri poništenje pobijane odluke ima očite pozitivne posljedice na postupak koji su pokrenuli pred luksemburškim sudom, stoga nisu dokazali svoj pravni interes.
- 44 Tužitelji osporavaju Komisijine argumente.
- 45 Tužba za poništenje koju podnosi fizička ili pravna osoba dopuštena je samo pod pretpostavkom da ta osoba ima interes da pobijani akt bude poništen. Taj interes podrazumijeva to da poništenje tog akta može samo po sebi imati pravne posljedice i da tužba stoga može svojim rezultatom donijeti korist osobi koja ju je podnijela. Usto, taj interes mora biti stvaran i postojeći te se ocjenjuje na dan podnošenja tužbe (vidjeti presudu od 7. studenoga 2018., BPC Lux 2 i dr./Komisija, C-544/17 P, EU:C:2018:880, t. 28. i 29. i navedenu sudsku praksu).
- 46 Na tužitelju je da dokaže svoj pravni interes, koji je ključna i primarna pretpostavka pokretanja bilo kojeg sudskog postupka. Točnije, kako bi tužba za poništenje akta koju je podnijela fizička ili pravna osoba bila dopuštena, potrebno je da tužitelj na relevantan način opravda interes koji ima za poništenje tog akta (vidjeti presudu od 7. studenoga 2018., BPC Lux 2 i dr./Komisija, C-544/17 P, EU:C:2018:880, t. 33. i 34. i navedenu sudsku praksu).
- 47 Nadalje, pravni interes može proizići iz bilo kojeg postupka pred nacionalnim sudovima u kojem eventualno poništenje pobijanog akta pred sudovima Unije može tužitelju pribaviti prednost (vidjeti presudu od 7. studenoga 2018., BPC Lux 2 i dr./Komisija, C-544/17 P, EU:C:2018:880, t. 44. i navedenu sudsku praksu).
- 48 Naime, Sud Unije nije ovlašten radi ispitivanja pravnog interesa za vođenje postupka pred njim ocjenjivati vjerojatnost osnovanosti tužbe koja je podnesena nacionalnim sudovima u skladu s nacionalnim pravom te na taj način preuzeti njihovu ulogu u pogledu takve ocjene. Nasuprot tomu, nužno je, ali dovoljno, da tužba za poništenje podnesena sudovima Unije svojim rezultatom može donijeti korist stranci koja ju je podnijela (vidjeti presudu od 7. studenoga 2018., BPC Lux 2 i dr./Komisija, C-544/17 P, EU:C:2018:880, t. 56. i navedenu sudsku praksu).
- 49 U potporu svojem pravnom interesu tužitelji u biti ističu da bi, kao prvo, poništenje pobijane odluke uklonilo obvezu talijanskih tijela da osiguraju poštovanje mjera podjele tereta. Kao drugo, imalo bi za učinak da plan restrukturiranja na temelju kojeg je donesena navedena odluka više ne veže BMPS, što bi im kao imateljima obveznica FRESH omogućilo ostvarenje ili ponovnu uspostavu njihovih prava ili naknadu štete. Kao treće, poništenje pobijane odluke dovelo bi do pokretanja službenog istražnog postupka, u okviru kojeg bi imali mogućnost ostvariti svoja postupovna prava podnošenjem očitovanja, a talijanska tijela ili BMPS mogli bi stoga izmijeniti mjere podjele tereta kako bi osigurali njihovu spojivost s pravom Unije te bi Komisija mogla odrediti druge manje nepovoljne uvjete i obveze od mjera podjele tereta koje je uzela u obzir. Naposljetku, tužitelji smatraju da bi priznavanje činjenice da im je BMPS nezakonito povrijedio prava ojačalo njihov položaj u građanskom postupku protiv BMPS-a koji je pred tribunalom d'arrondissement de Luxembourg (Općinski sud u

Luxembourgu, Luksemburg) pokrenuo M. Braesch, u svojstvu zastupnika imatelja obveznica FRESH, protiv BMPS-a, MUFJ-a, JPM-a i američkog društva JP Morgan Chase Bank, radi proglašenja nezakonitim raskida ugovora FRESH, osobito ugovora o zamjeni društava.

- 50 U tom pogledu tužitelji osobito pojašnjavaju da je BMPS-ova odluka o raskidu ugovora FRESH, koja se osporava pred luksemburškim sudom, neodvojivo povezana s pobijanom odlukom. Sam BMPS tvrdi da se plan restrukturiranja temelji na načelu da se ugovori FRESH moraju raskinuti i da se Komisijina ocjena u pobijanoj odluci prema kojoj je podjela tereta dostatna temelji na tome da BMPS raskine ugovore FRESH. Iz toga zaključuju da bi luksemburški sud, kada bi pobijana odluka bila poništena, mogao ponovno uspostaviti ugovore FRESH.
- 51 Treba utvrditi da tužitelji, kao zainteresirane strane u smislu članka 1. točke (h) Uredbe 2015/1589, imaju pravni interes za podnošenje tužbe za poništenje pobijane odluke, čiji se sadržaj ne može odvojiti od obveza talijanskih tijela u vezi s planom restrukturiranja BMPS-a, uključujući mjere podjele tereta (vidjeti točke 37. do 41. ove presude). Taj pravni interes za podnošenje tužbe proizlazi osobito iz činjenice da bi Komisija nakon takvog poništenja morala pokrenuti službeni istražni postupak u okviru kojeg bi oni mogli ostvariti svoja postupovna prava na temelju članka 108. stavka 2. UFEU-a kako bi utjecali na ocjenu te institucije na temelju članka 107. stavka 3. točke (b) UFEU-a i, prema tome, na sadržaj njezine odluke. Naime, tužitelji u okviru svojeg petog tužbenog razloga ističu povredu tih postupovnih jamstava koja mogu biti poštovana samo ako im se da mogućnost pobijanja odluke koja se pobija pred sudom Unije (vidjeti u tom smislu i po analogiji presude od 24. svibnja 2011., Komisija/Kronoply i Kronotex, C-83/09 P, EU:C:2011:341, t. 47. i navedenu sudsku praksu i od 20. lipnja 2019., a&o hostel and hotel Berlin/Komisija, T-578/17, neobjavljenju, EU:T:2019:437, t. 41.). To je osobito tako jer se u ovom slučaju Komisija, nakon duge pretprijavne faze koja sadržava višestruku prepisku s talijanskim tijelima i obavještanje o predmetnim mjerama, 28. lipnja 2017. ograničila na prethodno ispitivanje od samo šest dana, prije donošenja pobijane odluke 4. srpnja 2017., a da zainteresirane strane nisu imale priliku iznijeti svoja očitovanja.
- 52 Osim toga, ne može se isključiti da eventualno poništenje pobijane odluke može utjecati na ishod sporova koji su u tijeku pred, među ostalim, luksemburškim sudom. U tom kontekstu, u okviru mjere upravljanja postupkom Opći sud pozvao je stranke da navedu proizlazi li poništenje ugovora FRESH iz plana restrukturiranja BMPS-a. Komisija je u svojem odgovoru smatrala da poništenje navedenih ugovora proizlazi iz plana restrukturiranja u vezi sa Zakonodavnom uredbom 237/2016 te da su talijanska tijela i BMPS usko surađivali prilikom izrade navedenog plana, koji je predstavljao dio obveza koje su talijanska tijela preuzela tijekom Komisijina ispitivanja mjera potpore. Suprotno tomu, tužitelji su u svojem odgovoru na to isto pitanje naveli da taj plan restrukturiranja izričito pretpostavlja da su ugovori FRESH neučinkoviti i neprimjenjivi.
- 53 U tom pogledu dovoljno je podsjetiti na to da se Komisijina ocjena u pobijanoj odluci temelji na ispitivanju spojivosti potpora za restrukturiranje BMPS-a na temelju plana restrukturiranja čiji su sadržaj i provedba usko povezani s obvezama koje su talijanska tijela preuzela u cijelosti, kako su priložene navedenoj odluci (vidjeti točke 39. do 41. ove presude). Međutim, u tim okolnostima nije na sudu Unije da svojom ocjenom zamijeni ocjenu nacionalnog suda ili čak prejudicira osnovanost tužbe koja mu je podnesena s obzirom na primjenjivo unutarnje pravo, s obzirom na nestanak pravnih učinaka pobijane odluke nakon njezina mogućeg poništenja (vidjeti sudsku praksu navedenu u točki 48. ove presude).
- 54 Stoga su tužitelji u dovoljnoj mjeri dokazali da im eventualno poništenje pobijane odluke može donijeti korist.
- 55 Komisija zato pogrešno tvrdi da tužitelji nisu dokazali svoj pravni interes za podnošenje tužbe u smislu članka 263. četvrtog stavka UFEU-a kako bi ostvarili poništenje pobijane odluke.

Procesna legitimacija

- 56 Komisija tvrdi da tužitelji nemaju aktivnu procesnu legitimaciju. Ona osobito tvrdi da tužitelji svojim petim tužbenim razlogom osporavaju pobijanu odluku s obzirom na to da službeni istražni postupak nije bio pokrenut i da moraju dokazati da su „zainteresirane strane” u smislu članka 1. točke (h) Uredbe 2015/1589. Ona ističe da tužitelji nisu korisnici predmetnih mjera potpore, da njihovo svojstvo imatelja obveznica ne može biti dovoljno da im se prizna svojstvo zainteresirane strane i da ništa ne upućuje na to da su oni mogli biti konkurenti korisnika potpore.
- 57 Tužitelji osporavaju Komisijine argumente.
- 58 Dovoljno je podsjetiti na razmatranja iznesena u točkama 35. do 41. ove presude, kako bi se odbio glavni Komisijin argument prema kojem tužitelji nisu dokazali svoje svojstvo „zainteresiranih strana”. Stoga je Komisija na raspravi bezuspješno istaknula, s obzirom na presudu od 19. prosinca 2019., BPC Lux 2 i dr./Komisija (T-812/14 RENV, neobjavljena, EU:T:2019:885), da pobijana odluka proizvodi učinke samo na njihovu gospodarsku situaciju i neizravne učinke na njihov pravni položaj, među ostalim, zbog toga što je samo JPM imao ugovorni odnos s BMPS-om, bio njegov vjerovnik te sklopio odvojen ugovor s MUFJ-om, koji je sklopio drugi ugovor s tužiteljima, imateljima obveznica FRESH. Isto vrijedi za njezin argument prema kojem je poništenje ugovora FRESH proizlazilo iz Zakonodavne uredbe 237/2016 i bilo predviđeno planom restrukturiranja. U svakom slučaju, iz razmatranja navedenih u točkama 37. do 41. ove presude proizlazi da tužitelji s pravom ističu da predmetne mjere potpore imaju konkretan utjecaj na njihov položaj, opravdavajući da ih se kvalificira kao „zainteresirane strane”.
- 59 Osim toga, u ovom slučaju valja utvrditi da pobijana odluka predstavlja odluku o neospornosti na temelju članka 4. stavka 3. Uredbe 2015/1589, čija zakonitost ovisi o tome postoje li dvojbe o spojivosti potpore s unutarnjim tržištem. Budući da takve dvojbe moraju dovesti do pokretanja službenog istražnog postupka u kojem mogu sudjelovati zainteresirane strane iz članka 1. točke (h) Uredbe 2015/1589, valja smatrati da se takva odluka izravno i osobno odnosi na svaku zainteresiranu stranu u smislu potonje odredbe. Naime, korisnici postupovnih jamstava predviđenih člankom 108. stavkom 2. UFEU-a i člankom 6. stavkom 1. Uredbe 2015/1589 mogu ostvariti poštovanje tih jamstava samo ako imaju mogućnost osporavati odluku o neospornosti pred sudom Unije. Slijedom toga, posebno svojstvo „zainteresirane strane” u smislu članka 1. točke (h) Uredbe 2015/1589, povezano s posebnim predmetom tužbe, dovoljno je za individualizaciju, u skladu s člankom 263. četvrtim stavkom UFEU-a, tužitelja koji osporava odluku o neospornosti (vidjeti u tom smislu presude od 24. svibnja 2011., Komisija/Kronoply i Kronotex, C-83/09 P, EU:C:2011:341, t. 47. i 48. i navedenu sudsku praksu; od 27. listopada 2011., Austrija/Scheucher-Fleisch i dr., C-47/10 P, EU:C:2011:698, t. 43. i 44. i navedenu sudsku praksu i od 20. lipnja 2019., a&o hostel and hotel Berlin/Komisija, T-578/17, neobjavljena, EU:T:2019:437, t. 41.).
- 60 Osim toga, valja podsjetiti na to da tužitelji svojim petim tužbenim razlogom tvrde da je Komisija povrijedila članak 108. stavke 2. i 3. UFEU-a, članak 4. stavke 3. i 4. Uredbe 2015/1589 i njihova postupovna prava, iako postoje „ozbiljne dvojbe” u pogledu spojivosti mjera podjele tereta s pravom Unije koje su Komisiju trebale navesti da pokrene službeni istražni postupak, osobito s obzirom na nezakovitosti koje joj tužitelji stavljaju na teret u okviru svojih prvih četiriju tužbenih razloga, odnosno povredu Direktive 2014/59 potvrdom i obveznim poništenjem ugovora FRESH i povredu Uredbe br. 806/2014, Komunikacije o bankarstvu kao i općih načela jednakog postupanja, nediskriminacije, proporcionalnosti i zaštite legitimnih očekivanja.
- 61 Naime, iz ustaljene sudske prakse proizlazi da, kada tužitelj zahtijeva poništenje odluke donesene na temelju članka 4. stavka 3. Uredbe 2015/1589, on u biti dovodi u pitanje činjenicu da je ta odluka donesena a da ta institucija pritom nije pokrenula službeni istražni postupak, čime se krše njegova postupovna prava. U prilog takvoj tužbi tužitelj se može pozvati na bilo koji tužbeni razlog kojim može dokazati da je ocjena podataka i dokaza kojima je Komisija raspolagala ili mogla raspolagati

tijekom faze prethodnog ispitivanja morala izazvati ozbiljne poteškoće prilikom utvrđivanja postojanja državne potpore ili dvojbe oko spojivosti takve potpore s unutarnjim tržištem a da to nema za posljedicu izmjenu predmeta tužbe ili izmjenu uvjeta dopuštenosti. Naprotiv, prema toj sudskoj praksi, postojanje takvih dvojbi upravo je dokaz koji treba podnijeti kako bi se dokazalo da je Komisija bila dužna pokrenuti službeni istražni postupak iz članka 108. stavka 2. UFEU-a i članka 6. stavka 1. Uredbe 2015/1589 (vidjeti u tom smislu i po analogiji presude od 24. svibnja 2011., Komisija/Kronoply i Kronotex, C-83/09 P, EU:C:2011:341, t. 59. i navedenu sudsku praksu i od 20. lipnja 2019., a&o hostel and hotel Berlin/Komisija, T-578/17, neobjavljenu, EU:T:2019:437, t. 45. i 46.).

- 62 U tom pogledu valja istaknuti da, slično onomu što je u prošlosti istaknuto u sudskoj praksi (vidjeti u tom smislu presude od 10. prosinca 2008., Kronoply i Kronotex/Komisija, T-388/02, neobjavljenu, EU:T:2008:556, t. 85. i od 20. lipnja 2019., a&o hostel and hotel Berlin/Komisija, T-578/17, neobjavljenu, EU:T:2019:437, t. 44.), tužitelji u točki 141. tužbe izričito navode da prva četiri tužbena razloga dokazuju da je Komisija u najmanju ruku trebala naići na ozbiljne dvojbe u pogledu spojivosti mjera podjele tereta s pravom Unije. Budući da je u ovom slučaju riječ o tužbi kojom se osporava zakonitost odluke donesene na temelju članka 4. stavka 3. Uredbe 2015/1589 bez pokretanja službenog postupka, tijekom ispitivanja merituma tužbe, valja ispitati sve prigovore i argumente koje su tužitelji istaknuli u okviru tužbenih razloga kako bi se ocijenilo je li na temelju njih moguće utvrditi ozbiljne poteškoće u pogledu spojivosti predmetnih mjera potpora o kojima je riječ, zbog kojih je Komisija trebala pokrenuti navedeni postupak (vidjeti u tom smislu presudu od 20. lipnja 2019., a&o hostel and hotel Berlin/Komisija, T-578/17, neobjavljenu, EU:T:2019:437, t. 45., 46. i 49. i navedenu sudsku praksu).
- 63 Stoga valja zaključiti da se odobrenje mjera potpore u pogledu plana restrukturiranja u pobijanoj odluci izravno i osobno odnosi na tužitelje kao „zainteresirane strane” u smislu članka 1. točke (h) Uredbe 2015/1589.
- 64 Slijedom toga, tužitelji imaju aktivnu procesnu legitimaciju.
- 65 Iz svega prethodno navedenog proizlazi da prigovor nedopuštenosti treba odbiti.

Troškovi

- 66 Na temelju članka 133. Poslovnika, odluka o troškovima donosi se u presudi ili rješenju kojim se završava postupak. Budući da se ovim rješenjem ne završava postupak, o troškovima će se odlučiti naknadno.

Slijedom navedenog,

OPĆI SUD (treće prošireno vijeće)

proglašava i presuđuje:

- 1. Odbija se prigovor nedopuštenosti.**
- 2. O troškovima će se odlučiti naknadno.**

Collins

Kreuschitz

Csehi

De Baere

Steinfatt

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourggu 24. veljače 2021.

Potpisi